

EVALUAREA COMPLETITUDINII INFORMAȚIEI FINANCIARE ÎN CAZUL FIRMELOR ROMÂNEȘTI COTATE LA BURSĂ

CZU: 657.37:336.761(498)

ROBU Ioan-Bogdan¹, GROSU Maria²¹ Lect. univ. dr., Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iași, România² Conf. univ. dr., Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iași RomâniaE-mail: ¹bogdan.robust@feaa.uaic.ro, ²maria_lia24@yahoo.com

Summary: *To be useful to investors in the decision-making process, financial information reported by public interest entities must meet a number of quality features. Of these, completeness contributes significantly to supporting investors' decisions by reporting that the financial statements provide an exhaustive presentation of the position and financial performance. The purpose of this study, conducted at the level of BSE listed companies, is to estimate and test the influence of the transition to IFRS on the completeness of financial information. The obtained results indicate that the switch to IFRS has significantly contributed to the increase in completeness by reporting and other useful situations to investors to supplement the reported financial statements under the RAS.*

Cuvinte cheie: calitatea informației financiare, completitudine, IFRS.

JEL Classification: C13, C20, C58, M41

Introducere

Reprezentarea exactă este un concept care poate fi analizat prin intermediul cerințelor suplimentare pe care informația financiară raportată de către firmele cotate pe o piață reglementată trebuie să le îndeplinească, respectiv *completitudine, neutralitate și absența erorilor*.

Completitudinea este asigurată prin trecerea la unul dintre referențialele recunoscute la nivel internațional, respectiv IFRS (Barth *et al.*, 2008, pp. 467-498), sau USGAAP (Barth *et al.*, 2012, pp. 68-93). Trecerea obligatorie la IFRS, începând cu 2005, a condus la o îmbunătățire a procesului de raportare financiară dar și la creșterea transparenței, comparativ cu perioada în care erau utilizate norme contabile locale de raportare financiară (Atwood *et al.*, 2011, pp. 103-212). În același timp, prin adoptarea IFRS și aplicarea IAS 1 – *Prezentarea situațiilor financiare*, la nivelul informațiilor financiare s-a înregistrat o creștere a volumului dar și a diversificării naturii acestora, cu impact asupra creșterii transparenței în raportarea financiară (Lang și Stice-Lawrence, 2014, pp. 1-65).

Adoptarea IFRS la nivel european a condus, pe de o parte, la o creștere a cantității de informații financiare raportate, iar pe de altă parte la reducerea informațiilor repetitive, redundante (Lang și Stice-Lawrence, 2014, pp. 1-65). Cantitatea de informație raportată este evaluată cu ajutorul numărului de cuvinte sau elemente numerice incluse în fiecare secțiune obligatorie, conformă cu IFRS (Lang și Stice-Lawrence, 2014, pp. 1-65).

Material și metodă

Completitudinea, ca și caracteristică de calitate, contribuie la susținerea deciziilor investitorilor prin faptul că situațiile financiare raportate asigură o prezentare exhaustivă a poziției și performanței financiare. Pentru aceasta situațiile financiare sunt pregătite și întocmite în conformitate cu o serie de referențiale de raportare recunoscute și acceptate la nivel internațional, menite să asigure calitatea informației financiare.

În aceste condiții, trecerea la referențialul IFRS are rolul asigurării unei reprezentări complete, tocmai datorită condițiilor impuse de norma *IAS 1 (Prezentarea situațiilor financiare)*, dar și a celorlalte standarde (Filip și Raffournier, 2010, pp. 77-103).

Evaluarea completitudinii se poate realiza pornind de la modul de evaluare a relevanței, pentru care se include în model și influența trecerii la IFRS, referențial recunoscut în asigurarea completitudinii:

$$P = \beta_0 + \beta_1 \cdot Re + \beta_2 \cdot Rf + \beta_3 \cdot LF + \beta_4 \cdot Ref_Ctb + \beta_5 \cdot Ref_Ctb \cdot Re + \beta_6 \cdot Ref_Ctb \cdot Rf + \beta_7 \cdot Ref_Ctb \cdot LF + \varepsilon \quad (1)$$

unde,

$\beta_{i=0,\dots,7}$ reprezintă parametrii modelului de regresie,

Ref_Ctb reprezintă o variabilă categorială de tip dummy, care ia valoarea 1 în cazul în care firma aplică referențialul IFRS și 2 în cazul în care firma aplica RAS, iar celelalte variabile sunt următoarele:

P reprezintă cursul bursier al acțiunii firmei la 31 decembrie,

Re reprezintă rentabilitatea economică înregistrată de către firmă la 31 decembrie,

Rf reprezintă rentabilitatea financiară înregistrată de către firmă la 31 decembrie,

LF reprezintă levierul financiar, un indicator al poziției financiare, înregistrat de către firmă la 31 decembrie,

$\varepsilon \sim N(0,1)$, variabilă aleatoare, eroarea.

Evaluarea completitudinii, în condițiile trecerii la IFRS, se poate realiza pe baza estimărilor semnificative ale parametrilor β_4 , β_5 , β_6 și β_7 , ale căror valori ar trebui să conducă la sporirea relevanței ca urmare a oferirii unei imagini complete a poziției și performanței financiare.

Estimarea și testarea parametrilor ecuației de regresie propuse pentru evaluarea completitudinii se poate realiza cu ajutorul GLM (Field, 2009, p. 421).

În studiu, evaluarea completitudinii s-a realizat pe un eșantion de 63 de firme românești cotate la BVB, la categoriile *Premium* și *Standard*, pentru care s-au colectat date înregistrate în perioada 2007-2016, ceea ce asigură un număr de 630 observații.

Rezultate și discuții

Completitudinea are în vedere conținutul situațiilor financiare, iar în condițiile trecerii la IFRS se impune raportarea unui set complet de situații financiare pentru o bună informare a investitorilor. Completitudinea poate fi evaluată cu ajutorul modelelor de analiză a relevanței informației financiare, considerându-se suplimentar influența trecerii la IFRS asupra prețului acțiunii firmei, dar și interacțiunile dintre trecerea la IFRS și informația financiară.

În *Tabelul 1* este prezentată o serie de statistici descriptive ale cursului bursier, ca rezultat al deciziilor investitorilor, sub influența celor două referențiale contabile, *IFRS* și *RAS*.

Tabelul 1. Statistici descriptive privind variabila dependentă din ecuația (4.4)

Variabila dependentă: P

Ref_Ctb	Medie	Abatere standard	N
1 - IFRS	.825417	.3753678	314
2-RAS	.784418	.6199533	316
Total	.804852	.5128469	630

(Sursă: prelucrări proprii în IBM SPSS 22.0)

Din datele prezentate în *Tabelul 1* se poate observa că prin trecerea la IFRS cursul bursier al acțiunilor a crescut, față de perioada raportării sub RAS. Acest fapt poate fi determinat de completitudinea informațiilor raportate sub IFRS, ca urmare a creșterii cantității de informații, spre deosebire de perioada în care se raporta sub RAS.

Creșterea completitudinii sub IFRS conduce la creșterea transparenței în raportarea financiară și la reducerea asimetriei informaționale. În acest mod, investitorii sunt mai bine informați cu privire la poziția și performanța financiară a firmei și doresc să-și sporească investițiile în firmă ceea ce conduce la o creștere a cererii la bursă pentru acțiunile acestora și implicit a prețului, cu impact direct asupra cursului bursier.

Rezumatul modelului de regresie este prezentat în *Tabelul 2*.

Tabelul 2. Rezumatul modelului aferent ecuației (1)

Variabila dependentă: P

Sursă	Sumapătraterelor de tip III	Grade de libertate	Media pătraterelor	F	Sig.
Modelul corectat	28.790 ^a	7	4.113	18.722	.000
Constanta	148.665	1	148.665	676.720	.000
Re	8.037	1	8.037	36.584	.000
Rf	1.052	1	1.052	4.789	.029
LF	8.784	1	8.784	39.984	.000
Ref_Ctb	1.098	1	1.098	4.996	.026
Ref_Ctb · Re	.223	1	.223	1.017	.314
Ref_Ctb · Rf	.009	1	.009	.043	.836
Ref_Ctb · LF	.023	1	.023	.103	.748
Error	136.644	622	.220		
Total	573.541	630			
Total corectat	165.435	629			

a. $R^2 = .174$ (R^2 ajustat = .165)

(Sursă: prelucrări proprii în IBM SPSS 22.0)

Din *Tabelul 2* se poate observa că trecerea la IFRS a condus la o creștere a capacității informative a situațiilor financiare, de la $R^2 = 16,5\%$ (când nu se ia în calcul influența *Ref_Ctb*), la $R^2 = 17,4\%$ pentru ecuația (1). Creșterea relevanței în condițiile trecerii la IFRS este determinată de raportarea unui set complet de situații financiare, fapt care nu era asigurat de raportarea sub RAS. Estimațiile parametrilor modelului de regresie aferent testării completitudinii sunt prezentate în *Tabelul 3*.

Tabelul 3. Estimațiile parametrilor modelului aferent ecuației (1)

Variabila dependentă: P

Parametru	B	Eroare std.	t	Sig.	95% Interval de încredere	
					Limită inf.	Limită sup.
Constantă	.597	.038	15.810	.000	.523	.671
Re	2.238	.507	4.412	.000	1.242	3.235
Rf	.454	.296	1.532	.126	-.128	1.035
LF	.121	.030	4.019	.000	.062	.180
[Ref_Ctb=1]	.112	.050	2.235	.026	.014	.211
[Ref_Ctb=2]	0 ^a
[Ref_Ctb=1] · Re	-.640	.634	-1.008	.314	-1.885	.606
[Ref_Ctb=2] · Re	0 ^a
[Ref_Ctb=1] · Rf	-.079	.379	-.208	.836	-.822	.665
[Ref_Ctb=2] · Rf	0 ^a
[Ref_Ctb=1] · LF	.013	.040	.321	.748	-.066	.092
[Ref_Ctb=2] · LF	0 ^a

a. Parametrul este considerat la valoarea zero, deoarece este redundant.

(Sursă: prelucrări proprii în IBM SPSS 22.0)

Din datele prezentate în *Tabelul 3* se poate observa că trecerea la IFRS nu a determinat neapărat o creștere a conținutului informațional privind rentabilitatea și gradul de îndatorare (informații care erau raportate și sub RAS), ci mai degrabă raportarea și a altor situații utile investitorilor care au rolul de a completa situațiile financiare raportate sub RAS. Între acestea se pot aminti situația rezultatului global și situația modificărilor capitalurilor proprii.

Concluzii

Utilizând modelele recunoscute din literatura de specialitate de evaluare a calității informației financiare, în studiul realizat s-a estimat și testat completitudinea informației financiare, la nivelul firmelor românești cotate BVB.

În urma rezultatelor obținute, se poate trage concluzia că la nivelul firmelor românești cotate BVB, trecerea la IFRS a condus la creșterea completitudinii informației financiare. Mai mult decât atât, prin utilizarea modelului econometric propus în studiu se poate contribui la creșterea calității procesului de evaluare a calității informației financiare. Utilizarea unor modele econometrice care se bazează pe metode avansate de analiză statistică a datelor conduce la creșterea acurateții estimațiilor parametrilor modelului propus în studiul de caz, dar și la studierea interacțiunilor dintre factorii determinanți ai calității informației financiare.

O limită a acestui studiu este determinată de populația observată și de volumul relativ redus al eșantionului analizat. Comparativ cu studiile realizate la nivel internațional, în care se utilizează eșantioane de mii sau zeci de mii de firme, piața financiară românească este caracterizată de un număr redus de firme care pot fi analizate. Acest lucru este determinat tocmai de dezvoltare insuficientă a pieței financiare din România, marcată de un cadru normativ aflat încă în transformare. De asemenea, experiența românească în ceea ce privește implementarea și aplicarea referențialelor de raportare care să asigure calitatea informației financiare - IFRS este de dată recentă, comparativ cu practica și experiența internațională.

Din punctul de vedere al cauzisticii, direcțiile viitoare vizează realizarea de cercetări la nivel internațional, prin includerea în analiză și a altor firme cotate pe principalele piețe financiare europene sau care admit referențialul de raportare IFRS. Acest lucru va contribui semnificativ la creșterea calității și a relevanței rezultatelor obținute la nivel național și internațional.

Bibliografie

- Atwood, T.J., Drake, M., Myers, J., Myers, L. (2011), "Do earnings reported under IFRS tell us more about future earnings and cash flows?", *Journal of Accounting and Public Policy*, 30, pp. 103-121
- Barth, M.E., Landsman, W., Lang, M., Williams, C. (2012), "Are IFRS-based and US GAAP-based accounting amounts comparable?", *Journal of Accounting and Economics*, 54, pp. 68-93
- Barth, M.E., Landsman, W.R., Lang, M.H. (2008), "International accounting standards and accounting quality", *Journal of Accounting Research*, 46(3), pp. 467-498
- Field, A. (2009), *Discovering Statistics using SPSS*, 3rd edition, SAGE Publication, London
- Filip, A., Raffournier, B. (2010), "The value relevance of earnings in a transition economy: The case of Romania", *The International Journal of Accounting*, 45(1), pp. 77-103
- Jaba, E., Robu, I.B., Istrate, C., Balan, C.B., Roman, M. (2016), "Statistical Assessment of the Value Relevance of Financial Information Reported by Romanian Listed Companies", *Romanian Journal of Economic Forecasting*, 19(2), pp. 27-42
- Lang, M., Stice-Lawrence, L. (2014), "Textual Analysis and International Financial Reporting: Large Sample Evidence", disponibil la: <https://pdfs.semanticscholar.org/e1f5/a44f88c8cef7e6d70281b03789e334636a7b.pdf> accesat la data de 23.03.2018